

Vyjádření vedení ČRo ke stížnosti pí Jany Jochové ze společnosti Aliance pro rodinu ohledně podcastu Vinohradská 12 ze dne 25. 4. 2023

Radě Českého rozhlasu byla doručena stížnost Jany Jochové, která zastupuje Alianci pro rodinu z.s. IČO: 72088060, se sídlem Platněnská 191/4, 110 00 Praha 1 (dále jen jako „stěžovatel“). Předmětem stížnosti je údajné porušení povinností Českého rozhlasu v souvislosti s pořadem Vinohradská 12 odvysílaným dne 25. 4. 2023 na stanici Český rozhlas Plus (dále jen jako „pořad“). Stěžovatel konkrétně tvrdí, že odvysíláním pořadu došlo k porušení § 2 odst. 2 písm. a) a b) z.č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu a dále pak § 31 odst. 2 a 3 z.č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání (dále jen jako „ZRTV“).

Předně považujeme za vhodné vymezit charakter pořadu Vinohradská 12. Program ČRo Plus vysílá záznam podcastu, který ČRo primárně předkládá veřejnosti na svých internetových stránkách a v digitálních aplikacích. Tento formát ČRo vymezuje jako zpravodajství v souvislostech. V popisu pořadu je na webových stránkách Českého rozhlasu <https://www.irozhlas.cz/vinohradska12> uvedeno: *„Zpravodajský podcast je veřejnoprávní služba pro všechny, které zajímá domácí i světové dění a chtějí kontext, podrobné informace a pochopit souvislosti. Záleží jen na vás, kdy se chcete do tématu ponořit – po cestě z práce, při běhu, ranní kávě nebo kdykoli jindy.“* Pořad Vinohradská 12 je pak v souladu s Kodexem Českého rozhlasu možné zařadit pod aktuální publicistiku (viz čl. 6.4 Kodexu). Tradičním příkladem aktuální publicistiky jsou např. rozhovory, investigativní pořady, diskuse, spotřebitelské magazíny atd.

Shrneme-li předmětný pořad co do obsahu, pak jeho tématem byla Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (dále jen „Istanbulská úmluva“), kterou Česká republika podepsala dne 12. května 2016, ale ke dni vysílání pořadu dosud neratifikovala. Téma je pak rámováno prohlášením prezidenta České republiky Petra Pavla, ve kterém se jasně postavil za ratifikaci Istanbulské úmluvy. Pořad má za cíl posluchači přiblížit podstatu názorového střetu mezi prezidentem republiky, který zastává jasný názor pro ratifikaci Istanbulské úmluvy, a to v kontrastu k postoji Vlády České republiky, který ke dni odvysílání pořadu lze označit za spíše váhavý. Vzhledem k mnoha nepravdivým či minimálně diskutabilním tvrzením, která se ve veřejném prostoru objevují ve vztahu k Istanbulské úmluvě, pak pořad nabízí posluchači pohled na Istanbulskou úmluvu prostřednictvím rozhovoru moderátora Českého rozhlasu se Silvií Lauder, která se tímto tématem dlouhodobě zabývá.

Vymezení pořadu jako aktuálně publicistického je pak zcela zásadní pro hodnocení, zda mohlo dojít jeho odvysíláním k porušení výše zmíněných ustanovení právních předpisů. Publicistické pořady obecně, a pořad Vinohradská 12 nevyjímaje, si kladou za cíl kromě určité sumy informací poskytnout posluchači (slovy zákona *informací zpravodajského charakteru*) představovat i subjektivní názor na dané téma. Může se jednat o subjektivní moderátorův názor či názor respondenta – hosta v daném pořadu. Stěžovatel zcela pomíjí smysl a podstatu rozdílu mezi zpravodajským a publicistickým pořadem, neboť smyslem zpravodajství je tedy výlučně veřejnost nezaujatě informovat, teprve cílem publicistiky veřejné mínění ovlivňovat (nikoli však manipulovat). Zájem na rozlišování obou žurnalistických odvětví je v pravém slova smyslu veřejný, neboť pouze kvalitním zpravodajstvím informovaná veřejnost je s to činit si na mediálně zprostředkované události názor, případně se k určitému publicistikou prezentovanému názoru kvalifikovaně přiklonit (cit. rozsudek NSS 3 As 6/2010). Účelem

publicistiky je pak informace komentovat a hodnotit, adresáty vysílání pak „získávat, přesvědčovat a vybízet“. Je důležité si uvědomit, že při poslechu publicistiky pak posluchač ví, že neslyší je sumu faktů, ale i jejich autorské hodnocení, jehož obsahem je velmi často subjektivní a osobité stanovisko, s nímž se může, ale také nemusí ztotožnit. Vždy je ale nezbytné, aby posluchač věděl, že poslouchá názorovou žurnalistiku, což je v daném případě splněno.

Pokud se týká námitky, která spočívá v tom, že moderátor neuvedl informaci o tom, že KDU-ČSL má ve vládě ministra práce a sociálních věcí Mariana Jurečku, pak tato námitka je zcela irelevantní. Paní Lauder se snažila posluchači vysvětlit, že námitky ministrů KDU-ČSL nemají podstatu v kompetencích jimi řízených rezortů, ale jedná se o námitky podmíněné stranickou ideologií, což zcela správně podpořila relevantními fakty, která logicky navazují na respondentkou dříve uvedený závěr.

Další námitka stěžovatele spočívá v údajné nedostatečné oponentuře moderátora, čímž mělo ze strany Českého rozhlasu dojít k porušení povinnosti stanovené v § 31 odst. 3 ZRTV. Tuto námitku považujeme rovněž za neopodstatněnou, neboť toto ustanovení je třeba vykládat v souladu s ustálenou judikaturou, kdy zákaz jednostranného zvýhodňování se má vztahovat na celek vysílaného programu. Jedná se o pokyn organizovat vysílání publicistických pořadů tak, aby jednotlivé pořady byly často angažované, kritické a názorově vyhraněné, samozřejmě vždy při zachování objektivity a pravdivosti sdělení o faktech, avšak ve svém celku vytvářely pestrou a z hlediska názorového spektra společnosti reprezentativní kombinaci, podporující co nejširší a nejotevřenější diskusi o společensky relevantních tématech (viz rozsudek NSS 7 As 23/2010). Tento požadavek zákonodárce Český rozhlas plní tím, že v rámci jiných pořadů, které se tímto tématem také zabývají, nechává zaznít i opačné názory či další kontext související s otázkou ratifikace Istanbulské úmluvy viz například pořady: Ranní Plus ze dne 21. 6. 2023, Dvacet minut Radiožurnálu vysílaný i na ČRo Plus dne 21. 6. 2023, Pro a proti ze dne 15. 2. 2023. I v aktuálním červnovém zpravodajství zaznívá, co mají odpůrci úmluvy proti tomuto dokumentu. V této souvislosti je vhodné dodat, že Istanbulská úmluva je mezinárodní lidskoprávní smlouvou a aktem Rady Evropy upravujícím práva žen v oblasti ochrany před násilím. Klade si za cíl zejména chránit ženy před veškerými formami násilí a dosáhnout prevence, stíhání a potlačení násilí vůči ženám a domácího násilí a rovněž přispět k eliminaci veškerých forem diskriminace žen. S ohledem na záměrné dezinterpretace a zveličení bez podkladu v textu úmluvy, je nutné vnímat úlohu Českého rozhlasu ještě naléhavěji, neboť jeho povinností jako média veřejné služby je stát vždy na straně lidské důstojnosti a základních lidských práv a svobod. Moderátor klade v průběhu celého pořadu respondentce dotazy, jejichž účelem je poskytnout posluchači možnost získat na věc nezávislý názor a širší rozhled v problematice. Pokud stěžovatel vytýká neuvedení informace o překladu z jiných jazyků, pak se nedomníváme, že by neuvedení této informace mohlo mít za následek takové zkreslení faktů, které by mohlo vést k tomu, že by odvysíláním předmětného pořadu došlo k porušení zásady objektivity a vyváženosti. K tomu je pak nutné navíc zdůraznit, že požadavky objektivity a vyváženosti kladené zákonem jsou u publicistických pořadů nižší než u zpravodajských (viz rozsudek 10 As 100/2020).

Stěžovatel ve své stížnosti několikrát opakuje výtku, jejíž podstatou je, že v pořadu je nabízen pouze jeden pohled zastánkyně Istanbulské úmluvy. Jak je již výše uvedeno, jedná se o publicistický pořad, jehož účelem je informace hodnotit a komentovat. Příkaz dodržovat zásadu objektivity a vyváženosti v publicistických pořadech nelze vykládat tak, že v nich mají zaznívat bezbarvé, opatrné a hyperkorektní názory (viz rozsudek NSS 7 As 23/2010). Paní Lauder v pořadu shrnula argumenty oponentů, posluchači bylo zcela zřejmé, že se jedná o téma, které v sobě soustřeďuje různé názorové proudy, což je koneckonců i základním tématem daného pořadu, který je zářmován do sporu mezi prezidentem republiky a vládou. Posluchač není nucen s respondentkou souhlasit a může si na věc učinit vlastní názor. Pro utvoření

samostatného názoru je pak posluchači ve vysílání předmětného programu dána dostatečná příležitost a opora v uvedených faktech a rozmanitosti názorů, jejichž četnost vychází i z poměru zastoupení zastánců a odpůrců úmluvy ve společnosti.

Na závěr shrnujeme, že nepovažujeme stížnost za opodstatněnou a máme za to, že Český rozhlas odvysíláním předmětného pořadu nijak nepochybil.

Ondřej Suchan

ředitel Zpravodajství Českého rozhlasu